

Česká advokátní komora
sekce pro insolvenční právo
Národní 16
110 00 Praha 1

V Karlových Varech dne 11. listopadu 2019

Věc: Žádost o vydání výkladového stanoviska k přestupkům v oblasti oddlužení
týkaje se výkladu ust. § 418k odst. 2 a ust. § 418j odst. 3 ve spojení
s ust. § 390a odst. 1, odst. 7 zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech
jeho řešení (insolvenční zákon)

Vážení,

dovoluji si požádat Vás jako zástupce dozorující stavovské organizace s odborným zaměřením na insolvenční právo o výkladové stanovisko k problematice přestupků v oblasti oddlužení tak, jak tyto upravuje zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně tuto žádost směřuji k výkladu ust. § 418k odst. 2 a ust. § 418j odst. 3 ve spojení s ust. § 390a odst. 1, odst. 7 insolvenčního zákona ve smyslu problematiky blíže popsané v následujícím textu.

Z pohledu advokátní praxe vedené v Karlovarském kraji již nelze přehlížet současnou situaci, která vyvstala a kterou je třeba dle mého názoru začít vnímat jako problém stále více narůstající v souvislosti s novelizací insolvenčního zákona, resp. se zpracováním § 390a odst. 1, který stanoví, že návrh na povolení oddlužení musí být sepsán a za dlužníka podán:

- a) advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem, nebo
- b) akreditovanou osobou.

Vítaným byl jistě původní záměr zákonodárce, aby návrhy na povolení oddlužení byly napříště sepisovány a podávány kvalifikovanými subjekty, u kterých je nebo se alespoň předpokládá určitá záruka odbornosti právě z titulu jejich profesního stavu nebo jejich specifického postavení ve vztahu k insolvenčnímu řízení.

Nešťastnou a do jisté míry prozatím neřešitelnou se však stává situace, kdy dlužníci, jež v minulosti ve věci insolvenčních návrhů hojně využívali nejrůznější agentury, které však již do skupiny kvalifikovaných subjektů nespadají, se v nadměrné míře obracejí na osoby kvalifikované dle § 390a odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona, tj. osoby akreditované Ministerstvem spravedlnosti ČR a vedené ve zvláštním seznamu. Tyto osoby pak podle úpravy v ust. § 390a odst. 4 insolvenčního zákona nemají nárok na odměnu ani jiné plnění za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení nebo poskytnutí jiné služby v oblasti oddlužení nebo v souvislosti s oddlužením.

Nárok na odměnu limitovanou zákonem nemají na rozdíl od osob uvedených v § 390a odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona, konkr. advokátů, kterým odměna obecně náleží v maximální výši 4.000,- Kč bez DPH, nejedná-li se o společný návrh manželů.

Nejen v mé advokátní praxi, ale rovněž v praxi několika mých kolegů v Karlovarském kraji se opakovaně setkávám s tím, kdy se jedna z právnických osob akreditovaná pro poskytování služeb v oblasti oddlužení postupně v rámci kraje obrací na advokáty s žádostmi o spolupráci při vyřizování záležitostí dlužníků, kteří organizaci vyhledali za účelem podání insolvenčního návrhu. Konkrétní požadavek takové spolupráce spočívá v tom, že organizace s podklady, které získala od dlužníka jej odkáže na spolupracujícího advokáta, který je oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, a to z důvodu, že sama z časových důvodů nemůže návrh v brzké době zpracovat. Důvodem takového postupu zpravidla bývá časová vytíženost dotčené organizace a nemožnost záležitosti dlužníka související se sepisem a podáním návrhu na povolení oddlužení vyřídit v časovém intervalu kratším než 12 měsíců, když během této doby je dlužník fakticky omezován v přístupu k oddlužení. Zmiňované organizace jsou dlužníky hojně využívány z jednoho prostého důvodu, neboť v praxi se často setkávají s odmítnutím advokátem, který se buďto danou problematikou nezabývá nebo který nemá zájem poskytovat právní služby v oblasti oddlužení za extrémně nízkou cenu regulovanou insolvenčním zákonem.

Požadavek takové organizace na spolupráci s advokáty, kteří by jistým způsobem představovali určitou pojistku rychlého vyřízení celé záležitosti podání návrhu na povolení oddlužení tedy spočívá v tom, že první kontakt s klientem a jeho základní poučení sice realizuje předmětná organizace, nicméně vlastní zpracování a podání návrhu je již na advokátovi samotném, kterého organizace jako spolupracující osobu doporučí. Volba, zda klient zůstane u organizace a několik měsíců si počká, nebo zda využije služby doporučeného advokáta s rychlejším procesem vedoucím k podání návrhu, je ponechána na klientovi samotném.

V této souvislosti vzniká otázka, zda takový postup či forma spolupráce dvou kvalifikovaných subjektů naráží na zákonnou úpravu, konkr. na § 418j odst. 3 nebo § 418k odst. 2 insolvenčního zákona. Zvláště pak, zda by v případě jednotlivých advokátů bylo možno konstatovat, že taková osoba by se mohla dopustit přestupku, neboť dle novely insolvenčního zákona určité „jiné zvýhodnění“ plyne z toho, že advokát je doporučen akreditovanou osobou, přičemž advokátovi náleží odměna, kterou by měl za poskytnutou službu dlužníkovi vyúčtovat a v insolvenčním řízení zákonným postupem uplatnit. Akreditovaná osoba proti tomu musí služby v oblasti oddlužení poskytovat vždy bezplatně, ale časový horizont je v jejich případě z důvodu přetížení velmi dlouhý.

Pokud zákonodárce novelizoval ust. § 390a odst. 7 ve spojení s § 418j odst. 3 nebo § 418k odst. 2 insolvenčního zákona, rozšířil tak okruh možných přestupků i na vztahy o spolupráci v oblasti oddlužení, které přestože nepodléhají žádné úplatě, tak z nich může plynout, především na straně jednoho subjektu jistá výhoda v podobě tzv. jiného zvýhodnění, kdy v případě advokáta vzniká nárok na odměnu.

Z dosavadní praxe a judikatury, resp. stanovisek komory vyplývá pouze náhled na spolupráci advokátů a neakreditovaných subjektů, kdy docházelo a v některých případech dochází k poškozování dlužníků účtováním vysokých částek ze strany neakreditovaných zprostředkovatelů.

V daném případě je však situace jiná, protože se jedná o spolupráci dvou kvalifikovaných subjektů a advokát účtuje pouze tolik, kolik je stanoveno zákonem. Výhoda advokáta spočívá v tom, že akreditovaná osoba poskytla určité informace klientovi, vysvětlila možnosti dalšího postupu, včetně volby mezi delším procesem u akreditované osoby či rychlejším postupem přes spolupracujícího advokáta, a doporučila některého ze spolupracujících advokátů.

V kontextu výše uvedené problematiky se na Vás obracím se zdvořilou žádostí o stanovisko k výkladu zmiňovaných zákonných ustanovení, zejména v tom směru, zda je možno v takovém jednání dvou kvalifikovaných subjektů spatřovat přestupek.

V úctě

JUDr. Veronika Vlková, advokátka

